

UZASADNIENIE

Wyrokiem wydanym w dniu 27 grudnia 2017r. w sprawie o sygn. akt III C 962/17 z powództwa (...). Sp. z o.o. w P. przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Wojewódzkiemu Szpitalowi (...) w S., o zapłatę, Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie: w punkcie I umorzył postępowanie co do kwoty 10.422,79 zł, w punkcie II oddalił powództwo w pozostałym zakresie, w punkcie III zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe orzeczenie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Powód (...). Sp. z o.o. w P. zawarł z pozwanym Szpitalem (...) im. prof. A. S. w S. umowę w trybie ustawy o zamówieniach publicznych. Powód sprzedał pozwanemu materiały i wystawił faktury na łączną kwotę 10.422,79 zł. W dniu 20.03.2017 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 34.035,74, lecz bezskutecznie. Pozwany uregulował należność główną w wysokości 10.422,79 zł w dniu 27.06.2017 r. (...) Wojewódzki Szpital (...) w S. przejął Szpital (...) im. prof. A. S. w S..

Pismem z 14.11.2017 r. powód cofnął pozew co do kwoty 10.422,79 zł, co skutkowało umorzeniem postępowania na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c.

W ocenie Sądu Rejonowego, powództwo w pozostałym zakresie jako niezasadne podlegało oddaleniu. Podstawę żądania stanowiła dyspozycja wynikająca z art. 535 k.c. Jednocześnie zgodnie z treścią art. 8 ust. 1 ustawy z 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (t.j. Dz.U. z 2016 roku, poz. 684) w transakcjach handlowych, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny, wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki: wierzyciel spełnił swoje świadczenie i nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie. Zważywszy na treść łączącej strony umowę powód nie wykazał, by wystawione faktury powiązane były z umową zawartą pomiędzy stronami i by spełnione zostały wszystkie okoliczności wynikające z umowy, a warunkujące zapłatę za dostarczony towar.

Powyższe nie pozwalało na ustalenie wymagalności roszczenia powoda z tytułu sprzedaży, co skutkowało oddaleniem żądania pozwu w zakresie roszczenia z tytułu opóźnienia dłużnika w spełnieniu świadczenia i rekompensaty za koszty odzyskania należności. O kosztach sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c., przyjmując, że powód przegrał proces w całości albowiem nie udowodnił, by w chwili wytoczenia powództwa jego roszczenie było wymagalne, a zatem rodziło po stronie pozwanego obowiązek jest wykonania.

Z orzeczeniem tym w zakresie punktu II i III nie zgodził się powód, który w wywiedzionej apelacji zarzucił naruszenie prawa procesowego art. 233 k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego, co miało wpływ na ustalenia faktyczne będące podstawą wyroku i przyjęcie, że powód nie udowodnił terminu wymagalności roszczenia.

W oparciu o te zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie kwoty 146,53 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 10.422,79 zł od dnia 1 kwietnia 2017 r. do dnia 27 czerwca 2017 r. i kwoty 162 zł tytułem rekompensaty za koszty odzyskania należności wraz z kosztami procesu według norm przepisanych oraz o zasądzenie kosztów postępowania w drugiej instancji według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, iż wbrew twierdzeniom powódki, strona pozwana kwestionowała termin wymagalności roszczenia, a data wymagalności nie wynika z faktury dołączonej do pozwu. Zdaniem pozwanej, zapłata świadczenia

udokumentowanego fakturą uznawana jest w orzecznictwie za niewłaściwe uznanie długu. Jednakże gdy nie towarzyszy jej żadne dodatkowe oświadczenie, nie stanowi podstawy do traktowania jej jako uznania niewłaściwego co do odsetek. Tym samym, poprzez zapłatę należności głównej przez pozwaną nie nastąpiło jednocześnie uznanie roszczenia powódki w zakresie odsetek za opóźnienie. Z ostrożności procesowej wniosła o rozważenie zastosowania art. 102 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja strony powodowej okazała się praktycznie w całości zasadna, skutkując w konsekwencji wydaniem orzeczenia o charakterze reformatoryjnym.

Na kanwie przedmiotowej sprawy pojawił się problem dotyczący określenia terminu wymagalności roszczenia i ustalenia zasadności żądania przez powoda ustawowych odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych oraz rekompensaty z tytułu kosztów odzyskiwania należności. Poza sporem była okoliczność, iż podmiotami zaistniałego sporu są: jako powód - (...) sp. z o.o. w P. oraz poprzednik prawny pozwanego (...) Wojewódzkiego Szpitala (...) w S.. Aktem prawnym normującym kwestie, na którym skonstruowano żądanie pozwu była, oprócz umowy łączącej powoda i poprzednika prawnego pozwanego z dnia 20 stycznia 2016 r., przepisu art. 535 k.c., ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U.2016 poz. 684 tj) wynikająca z konieczności implementacji rozwiązań przewidzianych w dyrektywie (...). Niespornym jest także, że przepisy przedmiotowej ustawy stosuje się do transakcji handlowych, których stronami są między innymi przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej - art. 4 oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2014 r. Prawo zamówień publicznych.

Bezspornie powód jako przedsiębiorca w rozumieniu przepisów art 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej oraz pozwany jako podmiot, o którym mowa w art 3 ust.1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych spełniają wymogi ustawowe wynikające z art. 2 ustawy, warunkujące możliwość zastosowania wobec nich przepisów tej ustawy. Niewątpliwie bowiem pozwany jest podmiotem, o którym mowa w art 2 pkt 3 ustawy, albowiem należą do nich samodzielne zakłady opieki zdrowotnej. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 kwietnia 2016 r. V ACa 713/15).

Definicja transakcji handlowa unormowana została w art. 4 ust. 1. Wskazano w nim, że jest to umowa, której przedmiotem jest odpłatna dostawa towaru lub odpłatne świadczenie usługi, jeżeli strony o których mowa w art 2 teje ustawy, zawierają tę umowę w związku z wykonywaną działalnością.

To usystematyzowanie przesądza fakt, że do kwestii zapłaty roszczeń i związanych z nimi odsetek zastosowanie będą miały przepisy w/w ustawy.(vide także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 05 września 2014 r. I ACa 287/14).

Zgodnie z art. 8 ustawy, w transakcjach handlowych, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny, wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie dwa warunki tj. wierzyciel spełnił swoje świadczenie, oraz nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie. Na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy o tzw. termin ten nie może przekroczyć 60 dni od dnia doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, jeśli dłużnikiem jest podmiot będący podmiotem leczniczym. W przedmiotowej sprawie istotnym jest, iż do pozwu dołączono faktury, z których to wynikał fakt sprzedaży poprzednikowi pozwanego szczegółowo opisanych materiałów. W toku procesu pozwany nie kwestionował: okoliczności dotyczących daty sprzedaży materiałów przez powoda i wykorzystania ich w placówce medycznej, a także wysokości kwot wynikających z faktur. Kwestionował wyłącznie fakt, że na fakturach nie wskazano numeru umowy i daty jej podpisania, co skutkowało opóźnieniem płatności. Mimo tych twierdzeń po wniesieniu pozwu, a dokładnie po doręczeniu odpisu wydanego w sprawie nakazu zapłaty z 17 maja 2017 r., pozwany spełnił świadczenie główne w całości.

W tej sytuacji w ocenie Sądu Odwoławczego zapłatę należności przez pozwanego traktować należy, jako uznanie roszczenia wprost. Podkreślić należy także, że zgodnie z art 8 ust. 1 ustawy o tzw. th, w transakcjach handlowych, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny, wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie dwa warunki: wierzyciel spełnił swoje świadczenie i nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie. Nie ulega wątpliwości, że obie przesłanki zostały spełnione.

Pozwany w toku postępowania powoływał się na zapis § 7 pkt 3 umowy z dnia 20 stycznia 2016 r., który, w jego ocenie, dawał mu podstawę do opóźnienia w płatności wobec braku uszczegółowienia faktur tj. braku wskazania w nich numeru umowy i daty. Okoliczność ta bliżej przez pozwanego nie została rozwinięta mimo, że to jego w tym zakresie obciążał ciężar dowodowy, o jakim mowa w art. 6 k.c. Zdaniem Sądu nie sposób ustalić, jaka była intencja stron, dotycząca zawartego w umowie postanowienia w pkt 3 § 7 umowy, skoro maksymalny termin zapłaty, w sytuacji gdy dłużnik jest podmiotem leczniczym, nie mógł przekraczać 60 dni – art. 8 ust 2 ustawy tzt. Dla Sądu Odwoławczego istotnym jest, że pozwany nie wykazał, by w okresie od 20 stycznia 2016 r. przez okres 12 miesięcy strony łączyła wyłącznie przedmiotowa umowa. Nie wykazał nadto, co oznaczał odręcznie sporządzony na umowie zapis „0012/2/2016/KON”. Analizując dołączone do pozwu faktury wskazać należy, że dwie z nich o numerze 219/12//16/ (...) oraz 223/12/16/ (...) mogą odnosić się wprost do umowy z dnia 20 stycznia 2016 r. – widnieje na nich bowiem identyczna adnotacja 0012/2/2016/KON. W przypadku pozostałych dwóch wskazywane są w rubryce „wg zamówienia” inne numery 0012/10/2015/KON – faktura nr (...) - faktura nr (...), co mogłoby wskazywać na fakt, iż realizacja tych zamówień odbywała się na podstawie innych umów łączących strony.

W tej sytuacji, skoro pozwany nie wyjaśnił przedmiotowej kwestii i nie uprawdopodobnił, że okoliczność ta nie dawała mu podstaw do weryfikacji faktur i terminowej zapłaty, nie może ulegać wątpliwości, że spełnienie w tym przypadku świadczenia winno nastąpić w maksymalnym ustawowym terminie wynikającym z art. 8 ust 2 ustawy tj. jest w terminach płatności wskazanych na fakturach.

Konkludując powyższe rozważania, należało uznać zatem, że obie przesłanki wynikające z art. 8 ust. 1 utzt, tj. spełnienie świadczenia przez wierzyciela (dostarczenie towaru) oraz nie otrzymanie przez wierzyciela w terminie zapłaty, zostały spełnione, co skutkowało zmianą rozstrzygnięcia sądu rejonowego na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zgodnie z żądaniem zawartym w apelacji, z jednym tylko wyjątkiem. Skoro pozwany dokonał zapłaty w dniu 27 czerwca 2017 r. oczywistym jest, że w tym dniu nie pozostawał w opóźnieniu, co skutkowało oddaleniem żądania odsetek za ten dzień. Sąd Odwoławczy wprawdzie zauważa różnicę pomiędzy wysokością odsetek ustawowych za opóźnienie, a wysokością odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych (art. 4 pkt 3 ustawy). Będąc jednak związany żądaniem apelacji i zakazem wynikających z art. 321 k.p.c. orzekł zgodnie z wnioskiem zawartym w środku zaskarżenia.

Odnosząc się zaś do kwestii rekompensaty za koszty odzyskiwania należności, należy wskazać, że w art. 10 utzt, wskazano, że wierzycielowi, w razie opóźnienia spełnienia świadczenia przez dłużnika, w transakcjach handlowych, przysługuje zwrot kwoty stanowiącej równowartość 40 euro, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych. Jak wynika z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2015 r. III CZP 94/15 rekompensata ta przysługuje wierzycielowi bez konieczności wykazywania faktu poniesienia tych kosztów. Wyraźnie wskazano bowiem, że nie chodzi tu o wyrównanie konkretnego uszczerbku ale o zryczałtowaną rekompensatę za koszty, które musi on ponosić w związku z odzyskiwaniem należności. Celem tego uregulowania przez ustawodawcę nie jest bowiem rekompensata poniesionych przez wierzyciela kosztów a skłonienie dłużnika do zapłaty ceny w terminach określonych w ustawie. Powyższe skutkowało zasądzeniem tej rekompensaty zgodnie z żądaniem apelacji.

Konsekwencją powyższego był obowiązek zmiany rozstrzygnięcia o kosztach procesu i przyjęcia, że powód wygrał postępowanie przed sądem rejonowym. Zważywszy jednak na sytuację finansową pozwanego, rozdrabniane dochodzonych roszczeń przez powoda wobec pozwanego celem multiplikowania kosztów procesu (którego to sąd odwoławczy nie aprobeje), prostego stanu faktycznego i prawnego, powtarzalności stanowisk powoda w wielu

sprawach, szybkiego procedowania przez sąd rejonowy Sąd Odwoławczy działając na podstawie art. 102 k.p.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda wyłącznie kwotę 768,50 zł tytułem części kosztów procesu, uznając ją za adekwatną. na zasadzone koszty składało się częściowe wynagrodzenie pełnomocnika - 500 zł oraz 1/2 opłaty sądowej od pozwu - 268,50 zł.

Wobec cofnięcia pozwu, sąd z urzędu zobligowany był dokonać zwrotu w tym przypadku 1/2 opłaty od pozwu - art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 28 lipca 2005r o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, o czym orzeczono dodając pkt IV .

Apelację oddalono w marginalnym stopniu na podstawie przesłanek o których wspomniano powyżej.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., na które składały się oplata od apelacji 30 zł i koszty zastępstwa prawnego - § 2 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych Dz.U. z 2018 r. poz. 265 tj.

SSO Violetta Osińska SSO Iwona Siuta SSO Katarzyna Longa

II Ca 322/18

Z/

1. odnotować
2. doręczyć zgodnie z wnioskiem
3. akta zwrócić SR

SSO I (...).11.2018 r.,